

נשא פנים לאיש בגבורתה של תורה, ולא חס על רופא שטימא יהודיה. בשל כך הלשינו עליו, ושוב נאלץ לפרוש, וברח לארץ ישראל לעשר שנים. עבר בתוגרמה בה הסכים בשנת רצ"ב כדלעיל על ספר ברכת אברהם, ויניציה שי"ב. בין גדולי תלמידיו הגאון רבי שלום שכנא (394) ב"ר יוסף מלובלין (לדעה נדחית של הרב זיסקינד מינץ מבראד היה אחיו של רבו), ורבי מאיר מפרואה (282). חכמי הזמן העריצוהו, וכינוהו הצבי ישראל ראש גולת אריאל. בעל צמח דוד כותב עליו: יחיד בדורו בחריפותו בקיאותו וחיידך שכלו, ושמעו הלך מסוף העולם עד סופו. נפטר ביום כ"ג סיון ש"א (ולא ר"ץ). נשתמר נוסח מצבתו בלובלין, ולפיו נקרא גם ר' קופלמן הלוי. חיבר הגהות על הסמ"ג, אבל לא נדפסו ממנו ספרים. תורתו חיתה בלב תלמידיו, ומכוחו וכוח כוחו מלאה ארץ פולין תורה.

חמותו מרת רחל המקורבת למלכות, היתה זו רבי משה פישל מקראקא (1037) בזיווג שני. בניו: א. הרב אברהם אביד לובמלא ואפטא (229); ב. הרב משה אבי מרת אסתר זו' הרופא ר' שלום ב"ר אליעזר. נפטרה בקראקא ביום ז' סיון שני"ה, ובעלה ביום ה' ג' אייר שצ"ו (לתולדות גדולי ישראל, א, 5). על נכדיו נמנה הג"ר יוסף ב"ר יעקב מפינטשוב שהיה אביד קאסאווא, ר"מ בוילנא, אביד ור"מ סעלץ, וחיבר ספר ראש יוסף, קיטן תע"ז. נשא את בתו של הג"ר משה קרמר אביד וילנא, ונולדו לו הגאונים הרב יעקב מח"ס זרע ישראל עמ"ס מגילה, אלטונא תצ"ה, ועמ"ס ראש השנה, אמשטרדם תצ"ו, והרב משה אביד קופנהגן.

ר' מתתיהו שטראשון, בסוף קריה נאמנה, 282-295; כלילת יופי, ח"א, רפיס ב' ע"א – ג' ע"א (בקראקא לפני פרג' 1); לוחות זכרון, תרנ"ז, 6-7, תרס"ד, 1; רפ"ה ווטשטין, האשכול, ו, 218-222, ובתדפיס: לתולדות ישראל וחכמיו בפולין, 8-12; תולדות הפוסקים, 282-285; מרגליות, ג, 878; רבנות, חסידות השכלה, א, 3-8.

232. הרב משה יעקליש מקראקא

בנו של רבי יעקלי אבי משפחת יעקליש (233), וממשיך אחריו כמנהיג מדינה ופרנס הדור. נקרא ר' משה "מציל נפשות", על כי הציל בחכמתו ובצדקת פוזונו נפשות רבות מישראל מנפול לפי חרב, בבנותו בקראקא בשנת ת"ז עם אחיו ר' אייזיק, בית מקלט הנקרא הצלת נפשות, ובו מרתפים עמוקים למחבוא. הבנין שימש אח"כ כבית מדרשו של הרב שאול לגרא. נפטר ביום ג' כ"ט ניסן שע"ח. נשא את בתו של: 236. הרב (אליעזר) לויזר קצין בוילנא, אבי הרב שמחה בונם, חמיו של הג"ר מנחם מנדל אביד הלוסק, אמנם

בשנת של"ו היה אביד ור"מ לובמלא לפני הבי"ח, ובין עשרת הראשונים שהסכימו על פירוש מתנות כהונה על המדרש. מצאצאיו הגאון המקובל רבי יהודה ליב ב"ר יוסף מפינסק ב"ר יהודה ליב פרצובר מפינסק, רב בכמה קהילות בליטא ובסוף ימיו בירושלים, מחבר ספרי מוסר רבים, אחיו של הרב בנימין זאב דומ"ץ זולקווא אבי ר' דוד, ידידו של החכם צבי באה"ז. בנו הג"ר אליהו מפינסק הוא אבי משפחת פינס המהוללה, כמפורט בספר כלילת יופי, ח"א, מט ע"ב – נ ע"ב.

229. הרב אברהם פולק מלובמלא ומאפטא

בנו של רבי יעקב פולק (230). נזכר בשורת הבי"ח, סי' ד (שנת של"ז). רבה של לובמלא, ושם נפטרה עליו אשת נעוריו בתו של רבי יצחק בצלאלש מלודמיר (702). עבר לרבנות אפטא, ונשא בשנית את מרת שרה בת המהרש"ל (74) בזיווגה השני. ילדה לו שני בנים שנפטרו על פניהם. נפטר לפני לידת בנו הרב אברהם חיים אביד אפטא ווינא (229).

230. רבי יעקב פולק מפראג, קראקא ולובלין

נולד בשנת ר"ל לערך בפולין, ולכן נקרא פולק. בספרי הפוסקים נקרא בקיצור מהרי"ף. בראש הספר ברכת אברהם למהר"א צרפתי חתם על הסכמתו: יעקב 231. ב"ר יוסף פולק איש ירושלים. למד תורה אצל הרב יעקב מרגליות אביד נירנברג (4). ראביד וראש ישיבה בפרג בזמן הרב יצחק אייזיק מרגליות (5). נאלץ לעזוב את המקום בשנת רנ"ב, בגלל פרשת המיאון שלימד למרת סולקא אחות אשתו, זו' ר' דוד צענר. נחלקו עליו או הרב אברהם מינץ עם אביו הרב יהודה וכל רבני אשכנז, פרט להרב מאיר פפרקון שעמד לצידו ונתן אח"כ סיבה לכך. לדברי בעל שלשלת הקבלה נפטר ביום אחד הוא ורבי אברהם בעל מחלוקתו, והוברר שאין זה נכון. עבר לקראקא, ועשאה מרכז לתורה "כרכא דכולא בה". יסד ישיבה גבוהה בה למדו מאות תלמידים בחריפות רבה, והפיצו את ידיעת התורה ברחבי פולין שהפכה להיות אכסניה לתורה מאות שנים. חידש את שיטת הלימוד הפלפולי של "החילוקים", ומאוחר יותר קרא עליה תגר המהר"ל וגדולים אחרים. כן כתב הצמח דוד, אך יש מפקפקים בכך שהוא חידש את שיטת החילוקים. בשנת רס"ג נתמנה כאביד קראקא. לא